

Arvidsborg förskolas
plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet

Läsår: 2018/2019

Innehållsförteckning

Grunduppgifter _____	3
Utvärdering _____	5
Främjande insatser _____	6
Kartläggning _____	12
Aktiva åtgärder _____	13
Rutiner för akuta situationer _____	16
Begrepp _____	19
Diskrimineringsgrunder _____	20

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef

Christina Olsson   christina.olsson@kavlinge.se   046-73 94 35

Värdegrundsledare

Gerty Lövgren

gerty.lovgren@kavlinge.se

046-73 94 54

Jeanette Englund

jeanette.englund@kavlinge.se

046-73 94 22

Vår vision

Kävlinge kommuns värdeord Öppenhet, Engagemang och Utveckling, tydliggör vilka värderingar kommunen står för. Orden genomsyras i det dagliga arbetet och påverkar hur pedagogerna ger service, men även hur de bemöter varandra och kommuninvånarna.

På Arvidsborgs förskola känner alla sig trygga, så väl barn som vuxna. Det förekommer varken diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Planen gäller från

2018-09-30

Planen gäller till

2019-10-01

Läsår

2018/2019

Barns delaktighet

Under den första delen av höstterminen fokuserar vi extra på att alla barn känner trygghet och känner till regler och rutiner som finns inom barngruppen och på förskolan. Vår grundverksamhet, våra normer och värden samt värdegrunden som vi skapar tillsammans med barnen förtydligas på flera olika sätt. Begreppen normer och värden, diskriminering och kränkande behandling samt värdegrund befästs. Varje läsårsuppstart gör barngrupperna för de äldsta barnen tillsammans med pedagogerna en kartläggning över vilka miljöer som är trygga respektive otrygga, beskriver vad som ligger bakom detta samt kommer med förslag på insatser för att öka tryggheten och trivseln.

Vårdnadshavares delaktighet

Vi verkar tillsammans med vårdnadshavare för att alla barn ska känna trygghet och trivsel samt utvecklas på förskolan. Av den anledningen arbetar vi aktivt för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Planen mot diskriminering och kränkande behandling kommuniceras årligen på Utvecklingssamtal i grupp, via utskick som exempelvis Förskolechefen har ordet och arbetslagens verksamhetsbrev, via inlägg på tidslinjen (InfoMentor) samt via enkäter. Vi arbetar för en öppen dialog där vårdnadshavare är delaktiga och upplever att de har inflytande. Innan planen fastslås ges vårdnadshavarna möjlighet att lämna sina åsikter kring den.

Pedagogernas delaktighet

Varje läsårsuppstart gör pedagogerna en revidering av föregående års plan samt en kartläggning över vilka insatser som behöver göras under kommande läsår. Värdegrundsledarna är delaktiga i detta arbete

Förankring av planen

Planen är framtagen av barn, pedagoger, värdegrundsledare och förskolechef. Vårdnadshavare ges möjlighet till inflytande och delaktighet. Förskolechef sammanställer arbetet och fastställer planen. Den kommuniceras till pedagoger via möten på förskolan. Den kommuniceras till vårdnadshavare via InfoMentor och via kommunens hemsida.

Utvärdering

Plan mot diskriminering och kränkande behandling 2017/2018 har utvärderats av pedagoger genom deras observationer av och reflektioner tillsammans med barngruppen samt genom deras reflektioner, så väl enskilt som i grupp, under arbetet med att förankra respekten för allas lika värde. Samtliga arbetslag har utvärderat sitt arbete med normer och värden kontinuerligt och systematiskt under året genom Kunskapsrummet (InfoMentor) samt genom kontinuerliga uppföljningar kring hur förskolans arbete med planen fortlöper. Planen har utvärderats av vårdnadshavare dels via Föräldrarådet, men även via enkäter.

Delaktiga i utvärderingen

Samtliga pedagoger har varit delaktiga i utvärderingen. De vårdnadshavare som har besvarat enkäten har också varit delaktiga.

Resultat av utvärderingen

Genom pedagogernas goda förhållningssätt har grundverksamheten varit tydlig och till mycket stor del genomsyrats av läroplanens mål för normer och värden, förskolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling samt förskolan gemensamma vision och värdegrund. Ett systematiskt arbete med att förankra allas lika värde hos både barn och vuxna har medfört en förskola präglad av trivsel och trygghet. Pedagogerna har förstärkt barnens goda beteende genom beröm, uppmuntran och bekräftelse. De har värnat om och arbetat medvetet med att förankra respekten för lika värde. Den årliga Qualisenkäten visar att barnen, enligt vårdnadshavarna, trivs. Dock visar den att många vårdnadshavare inte har så stor kännedom om vårt arbete med normer och värden. De planerade insatserna är genomförda, men inte slutförda då måluppfyllelsen inte är tillräckligt god. Insatserna kommer att kräva mer tid innan de är väl förankrade hos samtliga pedagoger och är en naturlig del av förskolans verksamhet.

Nästa utvärdering

Nästa utvärdering kommer att ske senast augusti 2019. Planen kommer att utvärderas dels genom enkäter till barn och vårdnadshavare, men också genom pedagogernas observationer av och reflektioner tillsammans med barngruppen tillika pedagogernas systematiska utvärdering och analys av sin verksamhet.

Ansvariga

Förskolechef och värdegrundsledare

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- varje barn utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar
- varje barn utvecklar förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra
- alla barn utvecklar sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen
- alla barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika stort värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning
- alla barn utvecklar respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö

Insats

Varje barn får sina behov och intressen respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt egenvärde.

Alla som arbetar på förskolan:

- verkar för alla människors lika värde
- är förebilder och föregår med gott exempel
- visar respekt för individen
- medverkar till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet
- samarbetar med vårdnadshavare för att värna om en öppen och rak relation och kommunikation med barnets bästa i fokus

Pedagogerna:

- utvecklar normer för verksamheten och för samvaron i barngruppen
- stimulerar barnens samspel
- tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar
- stöttar och hjälper barnen att bearbeta konflikter, reda ut missförstånd och kompromissa hjälper barnen att visa respekt för varandra
- uppmärksammar barnen på att människan kan ha olika attityder och värderingar som styr deras synpunkter och handlingar
- lyfter fram och diskuterar barnens etiska dilemman och livsfrågor

Vårdnadshavare ges möjlighet till delaktighet gällande förhållningssätt på förskolan.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Namn

Kränkande behandling och Etnisk tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett etnisk tillhörighet.

Insats

Pedagogerna hjälper barnen att känna stolthet över sig själva och sin etniska tillhörighet.

Pedagogerna skapar förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen.

Pedagogerna uppmärksammar flerspråkighet på ett positivt sätt. Modersmålsstöd erbjuds till alla barn för att stödja utvecklingen av detta.

Pedagogerna arbetar aktivt för att utveckla barnens förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar.

Pedagogerna erbjuder tolk vid samtal och möten mellan förskola och hem.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Namn

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Funktionsnedsättning

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett funktionsnedsättning.

Insats

Förskolan har rutiner för hur man tar emot barn med funktionsnedsättning. Vid behov etableras ett samarbete med barnhabilitering och Förskoleteamet.

Pedagogerna bestämmer tillsammans med vårdnadshavare, i vilken omfattning och på vilket sätt de övriga barnen behöver få information om barnets funktionsnedsättning.

Pedagogerna anpassar verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och utformar den så att alla barn kan delta på sina villkor.

Pedagogernas samarbetar med Förskoleteamet så att de i ett tidigt skede kan få stöd och hjälp med insatser (miljö, arbetssätt/metoder, bemötande/förhållningssätt).

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Namn

Kränkande behandling och Religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett religion eller trosuppfattning.

Insats

Alla på förskolan skapar förutsättningar så att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av andra människors föreställningar om religion eller annan trosuppfattning.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Namn

Kränkande behandling och Kön

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Kön

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett kön.

Insats

Pedagogerna försäkrar sig om att alla barn på förskolan, oavsett kön, har lika stort utrymme och lika stort inflytande över verksamheten.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.
Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Namn

Kränkande behandling och Ålder

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Ålder

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett ålder.

Insats

Alla barn ges likvärdiga möjligheter att utveckla sina förmågor och intressen utifrån sin utvecklingsnivå vilket inte styrs av barnets ålder.

Pedagogerna försäkrar sig om att alla barn på förskolan, oavsett ålder, har lika stort utrymme och lika stort inflytande över verksamheten.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.
Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Namn

Kränkande behandling och Könsidentitet eller könsuttryck

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett könsidentitet eller könsuttryck.

Insats

Alla på förskolan medvetandegör sig själv ifråga om attityder, normer och värderingar.

Pedagogerna skapar förutsättningar så att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Namn

Kränkande behandling och Sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

- Alla ska bli bemötta med respekt oavsett sexuell läggning.

Insats

Pedagogerna synliggör och bejakar olika familjekonstellationer i verksamheten, och inte bara den heterosexuella familjen.

Pedagogerna skapar förutsättningar så att barnen kan utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om sexuell läggning.

Ansvarig

Förskolechefen har det övergripande ansvaret.

Varje enskild medarbetare har ett ansvar att följa planen.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Kartläggning

Vi har använt oss av Diskrimineringsombudsmannens verktyg (husmodellen) när vi kartlade förskolan och verksamheten. Samtliga pedagoger deltog i detta arbete. Denna kartläggning kommer ligga till grund för vårt arbete även detta läsår eftersom en del insatser från föregående läsår inte har nått önskad målpuppfyllelse.

Områden som berörs i kartläggningen

Följande områden har kartlagts: Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Barns delaktighet

Under september 2018 har de äldsta barnen (födda 2013, 2014 och 2015) gjort en kartläggning utifrån ålder och mognad. Barnen har, med utgångspunkt i bilder av förskolans inne- och utemiljön fått sätta smileys utefter hur de upplever dem. Pedagogerna har på detta sätt fångat upp vilka miljöer som barnen upplever som trygga respektive otrygga samt vilka förslag på förbättringar de har.

Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare har inte getts möjlighet att delta i kartläggningen.

Pedagogers delaktighet

Samtliga pedagoger har involverats i den stora kartläggningen som gjordes för något år sedan. Då deltog de i diskussioner i så väl stor som liten grupp. Grupperna inledde med att göra kartläggningen utifrån olika barnkaraktärer. Tillsammans valdes det sedan ut vad de olika grupperna skulle lägga fokus på när de skulle arbeta fram de främjande insatserna. Åren efter det har pedagoger gjorts delaktiga genom uppföljningar, utvärderingar och revideringar.

Resultat och analys

Följande har pedagogerna kommit fram till:

- Värdesäkra miljöer: I våra miljöer, så väl inom- som utomhus finns ett riskområde där kränkande behandling skulle kunna upplevas.
- Bemötande pedagog-barn: I dialogen med barn som gjort misstag finns ett riskområde där kränkande behandling skulle kunna upplevas.
- Bemötande pedagog-vårdnadshavare: I kommunikation med vårdnadshavare finns ett riskområde där kränkande behandling skulle kunna upplevas.

Följande har barnen kommit fram till:

- Barnen trivs och känner sig trygga i sin miljö.
- Barnen upplever det lugnare när de är indelade i mindre grupper.
- Barnen upplever det lugnare när det finns en närvarande pedagog.

Detta kommer att åtgärdas genom att pedagoger kommer att dela upp barngruppen i mindre grupper vid fler och längre tillfällen under dagen samt öka närvaron bland barnen så väl inom- som utomhus. Detta gäller specifikt vid toalettbesök enligt barnens kartläggning.

Åtgärderna kommer att ske inom snar framtid då det är av stor vikt att barnen ges verklig delaktighet samt ser att och att de ser att deras val blir tillgodosedda.

Aktiva åtgärder

Namn

Värdesäkra inom- och utomhusmiljöer

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- Alla barn ska bli bemötta utifrån respekt och ingen form av kränkande behandling får ske några av inomhus- eller utomhusmiljöerna.

Aktiv åtgärder

Grupperande arbetssätt används.

Det finns alltid minst en pedagog närvarande bland barnen.

Pedagogerna har alltid ha en tanke kring vilka barn och hur många barn som är i rummet samtidigt. Likaså vilken undervisning samt vilka aktiviteter som erbjuds i rummet.

Pedagogerna delar upp ansvaret över de miljöer som finns tillgängliga. Antalet miljöer anpassas efter antalet pedagoger.

Pedagogerna delar upp ansvaret över uppdragen vid utevistelse.

Dörrar är alltid öppna.

Barnen ges få förtroende att leka själv, men pedagogerna är medvetna och "osynligt" närvarande (exempelvis sitter och läser).

Motivera åtgärd

Alla barn ska bli bemötta med respekt, uppleva framgång samt känna trygghet och lycka. Pedagogerna upplever att så väl inom- som utomhusmiljöer behöver värdesäkras då det finns en risk att kränkningar av olika slag annars kan ske.

Ansvarig

Pedagogerna i respektive barngrupp.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Uppföljning 1

Åtgärderna är till viss del implementerade. De flesta arbetslagen arbetar grupperande under större delen av dagen. Men vi behöver bli bättre på att arbeta grupperande i samtliga arbetslag samt att grupperande arbetssätt även tillämpas under eftermiddag och vid utevistelse.

Pedagogerna säkerställer oftast att det alltid finns minst en pedagog närvarande bland barnen. Vi behöver bli bättre på att säkerställa att detta sker i alla arbetslag och under hela dagen.

Pedagogerna arbetar aktivt med sina miljöer och sina rum. Arbetslagen har kommit olika långt i detta arbete och vi behöver utveckla detta så vi får en större likvärdighet inom förskolan.

Uppföljning 2

Vår bedömning är att vi är mer medvetna om våra miljöers påverkan vid denna uppföljning. I övrigt bedömer vi att arbetet mot insatserna är likvärdigt som vid senaste uppföljningen. Vårt resultat är likvärdigt som vid föregående uppföljning.

Utvärdering och analys

Det grupperande arbetssätt används av samtliga arbetslag men inte på ett likvärdigt sätt och heller inte i den omfattningen som önskas. Arbetslagens olika resultat beror på att medvetenheten och kunskap om metodens effekt är ojämn inom och mellan arbetslag. Det gäller egentligen samtliga insatser. Personalens ojäma kompetens och medvetenhet bidrar till att insatserna inte är tillräckligt implementerade. Personalen upplever att resultatet även beror på att planen inte är tillräckligt implementerad och därmed inte en naturlig del av utbildningen. Förslag på hur detta ska kunna förbättras till nästa läsår finns.

Namn

Bemötande pedagog-barn

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- Alla barn ska bli bemötta utifrån respekt där tillrättavisningar av barn sker på ett sådant sätt som inte kan upplevas som kränkande för barnen.

Aktiv åtgärder

Pedagogerna bygger på barnets positiva beteende och stärker när hen lyckas.

Pedagogerna anpassar miljöer, verksamhet, undervisningen och aktiviteterna för att ge barnet störst möjlighet att lyckas.

Pedagogerna anpassar tillsägelserna efter varje enskilt barn. Tillrättavisningar ges inte förrän barnet är mottagligt och då med fördel på barnets nivå samt i enskildhet.

Grupperande arbetssätt används.

Pedagogerna avlöser varandra så att barnet alltid möter "den bästa pedagogen".

Pedagogerna för kontinuerliga diskussioner kring bemötande och ger varandra konstruktiv feedback.

Pedagogerna genomför relationsschema kontinuerligt och systematiskt.

Motivera åtgärd

Alla barn ska bli bemötta med respekt, uppleva framgång samt känna trygghet och lycka.

Pedagogerna upplever att det kan vid aktiva perioder under dagen inte ges tillfälle, i den

omfattning som önskas, till att kunna förstärka barns positiva beteende samt heller inte ges tillsägelser på det sätt som önskas.

Ansvarig

Pedagogerna i respektive barngrupp.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Uppföljning 1

Åtgärderna är till viss del implementerade. Pedagogerna arbetar aktivt för att bygga på barnets positiva beteende och stärka när hen lyckas samt se till att de ger de förutsättningar som krävs för att barnet verkligen ska lyckas. Arbetslagen byter av varandra för att ge barnet "den bästa pedagogen", men de känner en viss frustration över att inte vara så framgångsrika som de önskar vara. En fortbildning kring lågaffektivt bemötande är inbokad till maj 2019 och då förväntar vi oss få reflektera kring vårt bemötande och förhållningssätt samt få verktyg att implementera. Ännu arbetar inte samtliga arbetslag med relationsschema. Vi behöver utveckla så att det sker kontinuerligt och systematiskt i alla arbetslag.

Uppföljning 2

Vårt resultat är likvärdigt som vid föregående uppföljning.

Utvärdering och analys

Det grupperande arbetssättet och relationsschema används av samtliga arbetslag men inte på ett likvärdigt sätt och heller inte i den omfattningen som önskas. Arbetslagens olika resultat beror på att medvetenheten och kunskap är ojämn inom och mellan arbetslag. Det gäller egentligen samtliga insatser. Personalens ojämna kompetens och medvetenhet bidrar till att insatserna inte är tillräckligt implementerade. Föreläsning kring lågaffektivt bemötande förväntas ge ett större resultat nästa läsår. Personalen upplever att resultatet även beror på att planen inte är tillräckligt implementerad och därmed inte en naturlig del av utbildningen. Förslag på hur detta ska kunna förbättras till nästa läsår finns.

Namn

Bemötande pedagog-vårdnadshavare

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- Alla barn ska bli bemötta utifrån respekt där mötet med vårdnadshavare sker på ett sådant sätt som inte kan upplevas som kränkande för barnen.

Aktiv åtgärder

Pedagogerna verkar för en öppen kommunikation förskola-vårdnadshavare.

Inga samtal sker över barnets huvud. Antingen involveras barnet i samtalet eller så tas samtalet med

vårdnadshavarna någon annanstans eller på en annan tid.

Pedagogerna ringer till vårdnadshavare vid de tillfällen då de inte naturligt möts vid hämtning, då det inte finns tid vid hämtning och/eller om samtalet är olämpligt att ta vid hämtning.

Pedagogerna informerar om vikten av enskilda samtal på Utvecklingssamtal i grupp.

Motivera åtgärd

Alla barn ska bli bemötta med respekt, uppleva framgång samt känna trygghet och lycka. Pedagogerna upplever att det vid vissa tillfällen inte finns utrymme till att prata om känsliga saker som skett under dagen och att pratas över huvudet på barn.

Ansvarig

Pedagogerna i respektive barngrupp.

Datum när det ska vara klart

2019-10-01

Uppföljning 1

Åtgärderna är implementerade. Pedagogerna arbetar aktivt för att kommunicera pro-aktivt och för att ge vårdnadshavare första handsinformation. De tar med barnet i samtalen med vårdnadshavare när det är möjligt, annars bokas annan tid.

Uppföljning 2

Vårt resultat är likvärdigt som vid föregående uppföljning.

Utvärdering och analys

Kommunikationen mellan förskola och hem är inte likvärdig inom förskolan. Den skiljs åt i bl.a. omfattning och form. Det är inte alla arbetslag som verkligen inte tillåter några samtal över barnens huvuden. Arbetslagens olika resultat beror på att medvetenheten och kunskap är ojämn inom och mellan arbetslag. Det gäller egentligen samtliga insatser. Personalens ojämna kompetens och medvetenhet bidrar till att insatserna inte är tillräckligt implementerade. Föreläsning kring lågaffektivt bemötande förväntas ge ett större resultat nästa läsår. Personalen upplever att resultatet även beror på att planen inte är tillräckligt implementerad och därmed inte en naturlig del av utbildningen. Förslag på hur detta ska kunna förbättras till nästa läsår finns.

Rutiner för akuta situationer

Riktlinjer

Vi tar aktivt avstånd från och motverkar alla former av diskriminering, trakasserier och kränkningar. Vi visar respekt för den enskilda individen och utgår från ett demokratiskt förhållningssätt i det vardagliga arbetet. Samtliga pedagoger ska i alla relationer och situationer vara goda förebilder. Förhållningssättet ska präglade och genomsyra verksamheten i enlighet med förskolans värdegrund och uppdrag i läroplanen Lpfö 98 rev.2016.

Det är av största vikt att alla som arbetar på förskolan tar signaler om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på största allvar och skyndsamt reagerar och agerar. Det råder en utredningsskyldighet så fort informationen kommer till vår kännedom. Detta oavsett var informationen har sitt ursprung. En utredning fokuserar på vad som har hänt, på analysen av händelsen samt på planeringen av lämpliga stödinsatser. Utredningen omfattar både det barn som kan ha blivit kränkt och det eller de barn som har kränkt.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Pedagogerna upptäcker genom att:

- vara närvarande
- uppmärksamma förändringar i barns beteende
- observera barnen
- lyssna på barnen
- ta barnen på allvar
- intervjua barnen
- sammanställa enkätsvar från vårdnadshavare
- underhålla en daglig kontakt med vårdnadshavare

Pedagoger som barn och vårdnadshavare kan vända sig till

Barngruppens pedagoger eller den pedagog som vårdnadshavare känner mest förtroende för. Kontaktperson är förskolechef.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Pedagogerna utreder genom att:

- samtala med barnet/barnen och ställa frågor:
  - Hur kände du?
  - Hur tänkte du?
  - Hur tror du att din kompis kände sig?
  - Kunde du ha gjort på något annat sätt?
- samtala med alla berörda såväl barn som vuxna
- analysera orsaken
- visa vilket beteende som är acceptabelt respektive oacceptabelt
- ha en nära relation med vårdnadshavare vilken kännetecknas av respekt och tillit
- vid behov ta råd och stöd av förskoleteamet

Pedagogerna åtgärdar genom att:

- bryta den akuta situationen
- reagera och agera på trakasserier och kränkande behandling
- samtala med de inblandade barnen
- underätta förskolechef
- samtala med vårdnadshavare

Vid behov kan ett möte mellan berörd pedagog, vårdnadshavare och förskolechef vara av vikt. Likaså kan det vara nödvändigt att ta hjälp utifrån exempelvis förskoleteamet.

Förskolechefens ansvar

Förskolechefens ansvarar för att en anmälan skyndsamt görs till huvudman.

Förskolechefen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier eller kränkningarna och vidta åtgärder för att få kränkningarna att upphöra samt förhindra att det sker i framtiden.

Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Den drabbades upplevelser av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några få frågor få händelsen klarlagd. En sådan enkel utredning kan dock bara anses tillräcklig om händelsen varit bagatellartad och situationen därefter är uppklarad. I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta flera barn, pedagoger och vårdnadshavare. Utredningen bör omfatta både den som utfört kränkningen och den som blivit utsatt. Utredningen ska dokumenteras, så att effekterna går att följa upp.

Utredningen ska ge svar på vad som inträffat och innehålla en analys av anledningarna till att det inträffade. Syftet med utredningen är att den ska ge så mycket information och kunskap om situationen att förskolan kan bedöma vilka åtgärder som ska sättas in för att få den kränkande behandlingen eller diskrimineringen att upphöra och förhindra att den fortsätter.

Förskolechefen ansvarar för utredningen och vilka åtgärder som vidtas grundas på denna.

Åtgärderna följs upp och utvärderas.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av pedagog

Barn som blir kränkta av en personal blir satt i en särskilt utsatt situation och händelsen betraktas som synnerligen allvarlig. Förskolechefen ansvarar för utredningen och vilka åtgärder som vidtas grundas på denna.

Tänkbara åtgärder är:

- varning (enligt LAS 30§)
- omplacering (enligt LAS 7§)
- uppsägning (enligt LAS 7§)
- avsked (enligt LAS 18§)

Åtgärderna följs upp och utvärderas.

Rutiner för uppföljning

Vilka åtgärder vi vidtar grundas på den enskilda utredning som gjorts. Åtgärderna riktas både till pedagog eller de barn som har utövat trakasserier eller kränkningen och det barn som blivit utsatt.

Tänkbara åtgärder är:

- återkommande samtal med pedagog/ barn och/eller vårdnadshavare
- observationer
- översyn av struktur, förhållningssätt och grundverksamheten

Åtgärderna följs upp och utvärderas.

Rutiner för dokumentation

Pedagogerna dokumenterar genom att:

- skriva tillbudsanmälan
- skapa handlingsplaner

Ansvarsfördelning

Vi som arbetar på förskolan reagerar och agerar på trakasserier och kränkande behandling.

- Pedagoger anmäler till förskolechef.
- Förskolechef anmäler till huvudman.
- Pedagog i barngruppen samtalar med de inblandade barnen.
- Berörd pedagog samtalar med vårdnadshavare.

Vid behov kan ett möte mellan berörd pedagog, vårdnadshavare och förskolechef vara av vikt. Likaså kan det vara nödvändigt att ta hjälp utifrån exempelvis förskoleteamet. Förskoleteamet består av specialpedagoger, logoped och psykolog vilka ger handledning när barn behöver extra stöd i förskolan.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Pedagoger måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Pedagoger får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Vårdnadshavarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar pedagogerna varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]

- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och pedagogerna har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

- Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans vårdnadshavare som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. (trakasserier)